

פמ:

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

א מ"י פ"ט מהלכות
יסוד התורה ה' ג:

רבינו חננאל

שמים: חני תבא קמיה דרב
הסדר לוקה א"ל ובי
התרה בו דלין כלומר מי
יודע ששלו אלהים
להיבא והסדר נבואתו
ואמר אביי חברי נבואתו
שילה דכתיב כי לא
יעשה ה' אלהים דבר כי
אם ללא סודו אל עבדיו
הנבואים ודלמא הדרי ביה
כו: דמותר על דברי
נביא ואינו עשה כל מה
שיאמר לו אלא כפי
לשמוע דבריו כגון חברה
דמיכורו כדכתיב ואיש
אחד מבני נבואים אמר
לרעהו בדבר ה' הכני וא
וינאם האיש להכותו
וכתיב ויאמר לו יין אשר
לא שמע בקול ה' הן
הורן פאחי והכן התורה
והן פאצלו דמצינו
התורה ויכורו דנו דבר
שמים ואקשינן מאי דר
הוא נביא ואינו עשה
מחוק נבואתו הוה אכל
פאן דלא מחוק לא
מחייב לקבלי מניה עד
דחייב ליה אות וכוונת
וסאן דמחוק קבלינן
מניה סאליהו בההוה כדכתיב
אליהו שיהיה מחוק
נבואתו הוה הוה מקבלי
מניה ועבדי שחיתו חוץ
אלא ש"מ תבא דמחוק
לשון נביא שבער על
דברי עצמו כגון עד
נבואתו שגמרו כי כן צוה
אותו בדבר ה' לאמר לא
תחל ללחם ולא תשנה
מסל ולא תשחור בדרך אשר
הלכת ויאמר לו גם אני
אמר כמון וסלאך דבר
אלי בדבר ה' לאמר
והיבא אתך אל ביתך
ונבוא ללחם וישנה מס
כחש לו ידו בימי שמים
שגמרו ויבא דמחוק התורה
בדרך וימיהו. וידעו
א"י שסלאך דבר רב יצחק
וכתיב אחד וקו יסב בבית
אלו אסמיהו כהן בית
אל: והי אתר הרבית
האלה והאלהים נסה את
אברהם אחר מי א"י ואת
אברהם אחר מי א"י ואת
אברהם אחר מי א"י ואת
לפי הקב"ה רבין כל
העולמים וקטן לו חנניה
לפניהו פירי [בן] וסלא
סעודתו שש"ל לא היה לו
להקריב לפניך חור או כן
ויהי אחר. א"ל כלום עשה
אלא למען בנו אם אני
אומר לו זבח אותו לפני
עשה. מיד והאלהים נסה
את אברהם כי לו אמר
אחר דברי יסעבאל שאמר
ליצחק אני גדול מן
בכצות סאחא נמלחן אן
ח' ימים ואני כן י"ג שנה
א"ל וכאמר אתר אהה
מבראיתא אמר לו
הקב"ה זבח עצמך מיד
א"י וזבח את עצמי. מיד
והאלהים נסה את אברהם:
ח"י נביא שהיה
בסקילה מאי טעמא גמרי
הורה הורה מסיית מה
מסיית בסקילה אף נביא
שהיה בסקילה רבי
שמעון אומר מיתה כתיב
כיה וכל מיתה האמורה
במורה סתם כתיב. מריתי
ע"י הנחת בסקילה גמרי
הורה הורה א"י מסיית א"י
מנביא שהיה ר' שמעון
אומר כתיב גמרי הורה
הורה מנביא שהיה:

אליהו בחר הברס" וכו'. משמע דכשם הקב"ה היה מתנבא
לעבור ויכין דמחוק מהימנין ביה אפי"ר דלא יהיב אות
והאשה רבה ויכמות דף: וס"א נפקא לן דכתיב אליו שמעון אפי"ר אמר
לך עבור על אחת מכל מצות האמורות במורה כגון אליהו צהר הכרמל
ומינה מלי קל פריך הס"א וליגמר
מניה כיון דע"פ הדיבור היה מתנבא
מה שיהיה למלך מניה לעבור משום
מקנה דרנן של על פי הדיבור ועוד
למה לן הכא טעמא משום דאיתחוק
נביאותו הא אפי"ר כלל נביא שרי
ל"ד לעבור משום מיגדר מילתא וס"א
לומר דמקדקת הס"א מלישנא דנביא
דכתיב הלא לפי שעה דמשמע הכל
דכתיב הלא לפי שעה ולי על פי הדיבור
למה לי לזכר השעה כיון לזכר כיון
שלא לזכר לזכר לקיים כוונתו של
מקום אלא ודאי נביא שעשה מדעמו
קא אמר כדכתיב דמיי קל קל והא
דכתיב הכא איתחוק היינו משום דכי
איתחוק נביאותו סומכין עליו כמה
שהיה מבטיח לירידת אש וסומכין
על הנטחון קדשים כגון שזכרנו
ונחשלתו מרד אש מהשמים ויהיה
גמדר מילתא דכתיב שיתקדש שמו
של הקב"ה כדכתיב ויחזרו ישראל
למוטב ומינה נקראי נשבע שעל פי
הדיבור עשה דכתיב כלאהו דנכרך
עשיתי וגו' ופס"י מאור הגולה
כפירשו לנביאים ודכרך עשיתי
הקדמות נשבע ליסור הכמות
ונראה לומר דכיון דעל פי הדיבור
ש"מ משום לזכר שעה הוא הדיון שלא
על פי הדיבור שיהי א"י נביא רשאי
לדעש דכתיב דכתיב נפ"ק דמגילה
(דף כ: ע"ד) ו"ל דכתיב דקאמר אליהו
ודכרך עשיתי לא שאמר לו הקב"ה
אלא מקרה היה דורש דכתיב גו וקל
גוים יהיה ממך ואמרינן (ע"ע) עמיתין
נכון לעשות כמעשה נכרים פירוש
נחמט נחון וא"י מסיית על ידו ולפי
שהיה נביא מחוק סמכו עליו שעליו
נאמר מקרה זה:

הדרן עלך אלו הן הנחנקין

חבריה דמיכה דכתיב ואיש אחד מבני הנביאים אמר אל רעוהו
בדבר ה' הכני נא. זה היה מייכהו כן מילא שנחנא אותו היום על
אחאב ליפול ביד ארס מפני שנפל כן הדד בידו ושלחו לשלום והיינו
דקאמר אחאב ליהושפט אל דכר עובד כי אס רע (ע"א) מפני שנחנא
כבר את וזו עליו ולא קיבל חזירו את
דכריו דכתיב וימאן האיש להכותו
עוד פניו. שנחנא על מנחם א"י
בית אל שהיה ירבעם מקטר עליו
סוודריו הימים גבי ישיהו כתיב
והוא היה עזר: כי כן צוה אפי"ר
דכר ה' לאמר לא תחלל לחם ולא
תשנה מים (ו) (נמקום הזה) ועבר על
דכריו עזמו ושמע דכריו הנביא השקר
ואכל ושמע: חסרי כלארציה.
חמרים הנחונים כדכתיב: דילמא
דכריו ביה. פתילא של מעלה ויחם
על הדעה והס' אינן יודעים והיאך
מתקין זו התורה ספק: והא וינס
דכריו ביה. מהפוך את ניטה:
מעיקרא ניטה נפסדת אמרו ליה.
ברוך הקדש ומשמע נמי לטובה
שהיפכו מעשים מרעה לטובה וכיון
שזכו נחיימה הנבואה ולא מיהדר
הוא: ואיך דלא ידע. הוא היה
טובה וסודו שזוף לרעה: מנא
ידע. הלא נכרל שזה נביא אמת
שהקב"ה עושה והלא שמה סודו
שזה נביא שקר לפיכך מותר על
דכריו: סינא דהחוק. שזוף דכר
ונכרל אמת: שזין. ולא נבי אמת
סיני שזע ליה יצחק. שזוף דכר
אמת מה שלא נאמר לשום אדם
להקריב את בנו: שחוטין חוץ. שהיה
בית המקדש היה כירושלים: הנביא
דבר אליך כלא. כ"ל היה להספיק
לנסות דכר שהיה תלמה אותך
ומכתיב את ודע: פנה יסרה רבים.
לית והמית' לו כל כלי העולם
דכריו ועמה נכל כלא להחיות
ולגלות: נביא שדית. שהתנבא
בשם הקב"ה לעבוד עבודת כוכבים:
דכר. כתיב הכא כי דכר סרה
להדיחך (דכר) וכו' ומכתיב נמסית ביקש
להדיחך וגו' [ס"א] מיסע כפס ביה. והך
גזירה שזה לא גמר מנחם דאין אדם
דן גזירה שזה מעלמו: ורבי שמעון
גמר דכר דכר מנחם. דכר
הנחת אגמריה רבים גזירה שזה
מסיי לזון הדעה והנחה ומסתכרל
דמנחם אגמריה הלכה למשה גזירה
שזה וזו כדכתיב טעמא למלחיה:
מחלוקת

וידים רפות תחוק כושל יקימון מליך כי עתה תבא אליך ותלא אמר לו י"א אני בתומי אלך אמר לו י"א הלא
יראתך כסלתך אמר לו וזכר נא מי הוא נקי אבד כיון דחזא דלא קא שמיע ליה אמר ליה י"א ואלי דבר יגונב כך
שמעתי מאחורי הפרגוד י"א השה לעולה ואין יצחק לעולה אמר לו י"א עונשו של בראי שאפילו אמר אמת אין
שומעין לו ר' לוי אמר אתר דבריו של ישמעאל יצחק אמר לו י"א כשמעאל יצחק אף גדול מן אבד במצות
שאתה מלה בן שמעון ימים ואני בן שלש עשרה שנה אמר לו ויבאמר אחד אתה גמרי אמר כי אבד במצות
לי הקב"ה זבח עצמך לפני אני וזבח מיד והאלהים נסה את אברהם י"א תנו רבנן נביא שהיה בסקילה רבי שמעון
אומר כתיב "מדיחי עיר הנדחת בסקילה רבי שמעון אומר כתיב נביא שהיה בסקילה מ"ט דרבנן אתיא
י"א הורה י"א הורה מסיית מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה ור"ש מיתה כתיבא ביה י"א וכל מיתה האמורה בתורה
סתם אינה אלא חנק מדיחי עיר הנדחת בסקילה מ"ט דרבנן גמרי הורה הורה או מסיית או מנביא שהיה
ור"ש גמרי י"א הורה הורה מנביא וליגמר מסיית דין מסיית רבים ואין דין מסיית רבים מסיית יחיד
אדרבה י"א דין הדין מהדין ואין דין הדין מנביא ור"ש י"א כיון שהיה אין לך הדין גדול מזה אמר רב חסדא
מחלוקת

א (מסכת כ"ב: ס) וז"ל חז"ל
אמר כ"ל גמרי (ס) (נפיל)
מנ: כתיב ט. סופו וידע:
(ד) וסופו ונחמה תחלה
מסיי: כ"ל מ: סוף דר"ה
הלא (ס) (נפיל) ס"ל:
(ו) נפיל ס"ל. ס"ל. (ו) נפיל:
ג"ל. (ח) נפיל ג"ל. (ח) נפיל:
(ט) נפיל ס"ל. (י) נפיל:
(כ) לא מלא שם מסיית
ונכרל חנק דמי ליה
(ל) ס"ל ל"ג. (ס) וזכר ס'
וישאלו.

הנהגות מהר"ב
גרשבורג

א (ה"ר ד"ה ע"ד הנביא
שנחנא על מנחם ביה אל
פי כ"ל).

מוסף רש"י

מאן דאביל תמרי
בארבלא לקי. האלון
תמרי כדכתיב וס' לקי,
תמרי וכו'.

מורה אור השלם

1. ואיש אחד מבני
הנביאים אמר אל רעוהו
בדבר ה' הכני נא ויקאן
האיש להכותו.
2. ויאמר לו יין אשר לא
שמע בקול ה' והך חוץ
מאחי והך תאריח ויך
מאצלו וימצינו הארה
ויכורו. מליכס א כ ל
3. כי כן צוה אתר דכר
לן לאמר לא תחלל לחם
ולא תשחור בדרך אשר
הלכת: מליכס א ג ט
4. ויאמר לו גם אני נביא
כמון וסלאך דבר אלי
דכר ה' לאמר וישנה
אחך אל ביתך ויבא
לחם וישחור בדרך
לך. מליכס א ג ט
5. ויך אתר ויבא לקי
בביתו וישחור מים.
מליכס א ג ט
6. ויך וימצינו ארה
בדרך וישחור ויחזו
נבלות משלכת בדרך
והחזירו עמדי אצלה
והתאריח עמדי אצלה
הנבלות. מליכס א ג ט
7. כי לא יעשה אדני
אלהים דבר כי אם גלה
סודו אל עבדיו
הנבואים. עמוס ג ז
8. ויחזו אתר הדברים
האלה והאלהים נסה
את אברהם ויאמר אליו
אברהם ויאמר הנני
בראשית כב א
9. ויגדל הילול וינפל
ועש אברהם משתה
גדול ביום הנמל אן
ינחם: בראשית כא ח
10. ויאמר קח נא את
בנך את יחידך אשר
אהבת את יצחק ויך לך
אל ארץ המדבר ותעלה
שם לעלה את אחד
ההרים אשר אמר
אליך: בראשית כב ב
11. והקטן דבר אליך
תלאה ועצר במליך מי
יוכל. הגה יסירה רבים
דכר רפות תחוק: כושל
יקימון מליך וברכים
כרעות תאמין כי עתה
12. ואני בתומי אלך פדני ותנני: תהלים כו יא
13. הלא ידאחק כסלתך תקחך ותם דכריו: וזכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה שירם נבחרו איוב ו י"א
14. ואלי
הנביא הורה או חלם החלום הורה ויחם כי דבר סרה על י"א אליהם
וסקלחו באבנים ומה כי בקש להדיחך מעל י"א אליהם והוציאם מארץ
מצרים מבית עבדים: דברים י"א י"א
15. ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחד: בראשית כב ח
16. והנביא הורה או חלם החלום הורה ויחם כי דבר סרה על י"א אליהם
וסקלחו באבנים ומה כי בקש להדיחך מעל י"א אליהם והוציאם מארץ
מצרים מבית עבדים: דברים י"א י"א
17. ויבא אברהם אל ישיב ערים לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעת: דברים י"א י"א
18. ויבא אברהם אל ישיב ערים לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעת: דברים י"א י"א

